

SUMMARY

Kisiel M. Music and its forms of activity as an aid in the process of education of socially maladjusted youth.

The results of the study show that the use of music and its forms of activity with the aim of re-socialization, in most cases, was realized in the form of active, initiating joint creative activity. Described in the article ways of attracting young people to the music allowed students to recover from of emotions, moving in other, private world of dreams, enriched by feelings, wise thoughts. Music and musical experience, in a sense, helped young, lost persons to meet many needs that can be met without hurting others. The main value of musical experience is to meet the needs of joy and satisfaction, which appear as a result of contact with creation and possibility of creation.

The author concludes that youth can have socially heterogeneous emotional disorders, which are one of the reasons for lack of effectiveness in dealing with various life problems. In this case music, as a means of excitation and relaxation, and expression of feelings of an individual, affecting emotions, shaping the psyche and inner life can help improve this condition. With the help of music one can get knowledge that could not be transmitted in verbal and visual way, music acts as a stimulator of association thinking and imagination. The condition of achieving success in the implementation of the identified tasks is the correct choice of musical material and method of contact of youth with the chosen form of musical activity.

Taking into account the impact of art on emotional state of the person, music can be used to excite the interest, to liberate of the desired feelings, to remove stress, to find comfort, or at least improve somebody's mood or drive to action. Active participation in music making can bring young people great satisfaction, expand and enrich the psyche and creativity. During music lessons which are connected with other elements of art, in favorable conditions comes to the formation in students sensitivity, self-discipline, responsibility, communication skills and ability to work with a group. An important link in the use of music and its forms of activity in the work with socially maladjusted youth, as a support tool in the process of education becomes a competent and empathetic teacher. His knowledge and organizational skills, pedagogical and cultural activities contribute to the fact that in such institutions as educational centers, juvenile shelters or correction institutions initiatives based on music and music making of youth will be effectively implemented.

Key words: music, socially maladjusted youth, process of education.

УДК 37.013.42:372.3

Г. О. Корінна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ХАРАКТЕРИСТИКА КРИТЕРІЇВ ТА ПОКАЗНИКІВ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Статтю присвячено проблемі готовності студентів факультетів соціальної педагогіки вищого навчального закладу до роботи з дітьми у процесі статево-рольової соціалізації. Автором подано визначення поняття «готовність майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників», ґрунтовно висвітлено критерії готовності майбутніх педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників (когнітивно-операційний, особистісно-мотиваційний, творчо-діяльнісний) і виділено відповідні показники. Визначено критерії та показники можуть використовуватися для

діагностування рівня теоретико-практичної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: *готовність, готовність до статево-рольової соціалізації, критерії, дитинство, дошкільне дитинство, особистість, мотивація, показники.*

Постановка проблеми. Актуальність проблеми зумовлена посиленням уваги до професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, зокрема до роботи з дітьми в процесі їхньої статево-рольової соціалізації. Сучасний етап формування професійної компетенції майбутніх соціальних педагогів характеризується недостатньою базовою підготовкою у сфері статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку, обмеженим рівнем теоретичних знань щодо вікових особливостей дошкільників та процесу первинної соціалізації.

А відтак, пошуки нового змісту дошкільної освіти, врахування статевої особливості дітей дошкільного віку зумовлюють гостру необхідність підготовки студентів факультетів соціальної педагогіки до роботи з дітьми дошкільного віку у процесі їхньої статево-рольової соціалізації. Така готовність педагогів до соціально-педагогічної діяльності в дошкільних навчальних закладах дозволить створювати сприятливі умови для виховання дошкільників, орієнтовані на особистість дитини відповідно до її статі та особливостей її статево-рольової соціалізації.

Ключовою фігурою соціально-педагогічної діяльності, безперечно, є соціальний педагог, чий рівень професійної та особистісної підготовки має забезпечувати ефективність освітніх трансформацій. Відповідно до сучасних вимог суспільства фахівець соціальної педагогіки має бути обізнаним з питаннями вікових особливостей дітей дошкільного віку, організацією життя, соціальною ситуацією розвитку та становлення особистості дитини, мати практичні навички щодо здійснення навчально-виховної роботи з батьками вихованців, мати знання та вміння орієнтуватись у процесах соціалізації та статево-рольової соціалізації дошкільників.

Тому постає гостра потреба професійної готовності майбутнього соціального педагога до соціально-педагогічної діяльності, зокрема до статево-рольової соціалізації дошкільників, на що ми і звернемо нашу увагу, адже лише враховуючи критерії та показники готовності студентів можливий ефективний та якісний процес навчально-методичної роботи вищого навчального закладу.

Аналіз актуальних досліджень. Питання соціально-педагогічної діяльності соціального педагога та його професійної підготовки досліджували вітчизняні вчені, які визначали пріоритетне завдання вищої освіти – підготовка фахівця нового рівня якості (В. Андрущенко, В. Бондарь, І. Зязюн, Н. Ничкало, О. Мороз, С. Сисоєва, Д. Чернілевський).

Питання структури та функції соціально-педагогічної діяльності, як особливого виду професійної діяльності, досліджували такі науковці, як

Т. Василькова, М. Галагузова, А. Капська, Л. Коваль, Г. Лактіонова, Л. Міщик, А. Мудрик, Р. Овчарова.

Численні науково-теоретичні дослідження проблеми теоретичної та практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів у вищому навчальному закладі, присвячені праці А. Капської, Л. Міщик, В. Нікітіної, В. Поліщук, С. Харченко; питання особливостей професійної соціально-педагогічної діяльності та врахування їх у процесі професійної підготовки – В. Бочарової, Ю. Галагузової, І. Зверевої, Г. Лактіонової, А. Капської, Л. Міщик, Л. Штефан, З. Фалинської; питання підготовки і професійного становлення соціальних педагогів і соціальних працівників – С. Архипової, В. Сластьоніної, С. Тетерського, С. Чистякової, Н. Шмельової та ін.

Науковці наголошують на тому, що професійна підготовка майбутнього соціального педагога в сучасних умовах свідчить про розширення професійних компетенцій фахівця, що зумовлюється орієнтацією на нові тенденції розвитку освіти в Україні та пріоритети сучасності. Тому важливою особливістю в підготовці сучасного соціального педагога є формування в нього здатності до роботи з дітьми дошкільного віку у процесі їхньої статево-рольової соціалізації.

Мета статті. Метою та завданням статті є визначення критеріїв, показників і рівнів готовності майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників.

Виклад основного матеріалу. Якість і ефективність професійної діяльності соціального педагога залежить від багатьох чинників, одним із яких є професійна готовність педагога, що є первинною та обов'язковою передумовою успішного виконання ним соціально-педагогічної діяльності. Проблема готовності студентів у контексті сучасного професійного становлення особистості – одне з найважливіших питань професійної підготовки молодих спеціалістів соціальної педагогіки.

Оскільки готовність є результатом професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, зокрема і до роботи з дітьми дошкільного віку в процесі їхньої статево-рольової соціалізації, слід охарактеризувати та подати власне бачення сутності поняття «готовність майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку», а тому вважаємо за необхідне звернутися до авторських визначень цього феномену.

Готовність майбутнього соціального педагога до роботи з соціальними сиротами І. Галатир визначає як «особистісне утворення, що передбачає сформованість системи спеціальних знань, умінь і навичок, наявність професійно важливих якостей, характеризується спрямованістю на успішну взаємодію та допомогу соціальним сиротам, а також спроможністю протидіяти перешкодам, що виникають у процесі роботи з такими дітьми» [1, 178].

Наголошуючи на важливості питання підготовки майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності з обдарованими дітьми, О. Михайленко

розуміє готовність як «інтегративне утворення особистості студента, з високим рівнем оволодіння ним психолого-педагогічними і спеціальними знаннями, відповідними вміннями і навичками, а також професійно значущими якостями, необхідними для ефективного виконання основних освітніх функцій з обдарованими дітьми на достатньо високому творчому рівні» [2, 178].

Відповідно до досліджуваної проблематики, яка стосується підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми дошкільного віку у процесі їхньої статево-рольової соціалізації, та врахування низки авторських визначень поняття готовності майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності було сформульовано сутнісний зміст поняття «готовність майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників», під яким розуміємо результат професійної підготовки у вищій школі, інтегральну професійну й особистісну характеристику майбутнього соціального педагога, що виявляється у професійних знаннях щодо вікових особливостей дошкільників та сформованих умінь, навичках, необхідних для ефективної соціально-педагогічній діяльності з дітьми дошкільного віку у процесі їхньої статево-рольової соціалізації дітей.

Для об'єктивного вивчення сучасної ситуації готовності соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку необхідно визначити та обґрунтувати відповідні критерії, показники та схарактеризувати рівні такої готовності.

У структурі готовності майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку ми виділяємо такі критерії: когнітивно-операційний, особистісно-мотиваційний, творчо-діяльнісний, які є взаємопов'язаними у структурі педагогічної готовності студентів до роботи з дітьми дошкільного віку у процесі їх статево-рольової соціалізації. Розглянемо більш докладно кожен із визначених критеріїв готовності.

Когнітивно-операційний критерій професійної готовності студентів забезпечує належний рівень знань студентів щодо вікових особливостей дітей дошкільного віку загалом і процесу їхньої статево-рольової соціалізації зокрема, а також володіння теоретичними та прикладними знаннями змістової сутності понять «стать», «гендер», «соціалізація», «статево-рольова соціалізація»; уявлення про основні чинники соціалізації та статево-рольової соціалізації дошкільника, про специфіку організації педагогічного процесу у групах дошкільних закладів, урахування відмінні особливості хлопчиків і дівчаток, що в результаті надає їм професійних умінь та навичок діяльності, необхідних для формування статево-рольової поведінки дітей.

Слід наголосити, що ефективна підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми дошкільного віку, насамперед, залежить від знань вікових особливостей дітей дошкільного віку, які є теоретичним і методологічним підґрунтям для роботи з дітьми у процесі їхньої статево-рольової соціалізації.

Дошкільний вік – період, коли в дитини формується уявлення про навколишній світ, явища суспільного життя, взаємини між людьми. Вступаючи в життя, діти засвоюють норми та правила поведінки, які склалися в суспільстві, набувають певного соціального досвіду у процесі взаємодії з іншими людьми, який, будучи соціально умовним, становить невід’ємну частину особистості. Особистість дитини розвивається й удосконалюється під впливом інших людей, пристосовуючись до виконання в суспільстві певних обов’язків, беручи відповідальність за свою поведінку, дії та вчинки. Цей процес отримав назву соціалізації, основним змістом якого є передача суспільством соціально-історичного досвіду, культури, правил і норм поведінки, ціннісних орієнтацій.

Сучасний соціальний світ поставив перед наукою актуальне і проблемне питання сутності соціального становлення дитини дошкільного віку, що полягає в поступовому опануванні нею соціокультурних досягнень суспільства, у формуванні здатності усвідомлювати себе, світ і взаємодіяти з ним. У зв’язку з цим науковці наголошують, що постала «необхідність дослідити, як в умовах соціальної нестабільності відбувається процес пізнання соціального світу та засвоєння дитиною соціальної реальності, виявити все те нове, що відбувається сьогодні у просторі Дитинства» [5, 86].

На думку Т. Поніманської, проблему дитинства не можна розглядати окремо в соціальному, історичному чи психолого-педагогічному контексті, оскільки дитинство є інтегрованим явищем. Науковець наголошує, «що ставлення суспільства до сприйняття і виховання своїх дітей – одна з головних характеристик культури, зокрема, культури гуманітарної, що відображає ставлення до людини» [3, 28].

Водночас, варто підкреслити те, що сьогодні, незважаючи на обов’язкову дошкільну освіту, задекларованою державою, значна кількість дітей дошкільного віку не охоплена суспільним дошкільним вихованням, а отже, ці діти придуть до школи з певними порушеннями у процесі соціалізації. Подекуди дітям не надається своєчасна соціально-психологічна допомога, якої більшість із них потребують, оскільки через свої вікові особливості вони легко піддаються негативним соціальним впливам та стресовим обставинам, що невпинним потоком життєвого досвіду та теле- і відеоінформації діють на вразливу дитячу психіку. Голодування, хвороби, дитяче рабство, наркоманія, сексуальна та економічна експлуатація, фізичне та психологічне насилля над дітьми – стали жорстокими сучасними реаліями. [5, 99–100]. Як зазначає І. Рогальська: «не зважаючи на те, що в сучасному суспільстві декларується пріоритет прав дитини, насправді діти виявилися найбільш незахищеною соціальною групою, яка знову ігнорується світом дорослих. Очевидно, що в сучасних умовах гостро виникає необхідність наукового обґрунтування зміни акцентів в означеній проблемі» [5, 100].

Висвітлені аспекти зазначеної проблеми дають змогу наголосити на необхідності професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей, ґрунтуючись на знаннях вікової періодизації та особливостях розвитку дитини в дошкільному дитинстві.

Професійна підготовка студентів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку передбачає оволодіння знаннями з проблеми статевих відмінностей дітей та врахування їх у соціально-педагогічній роботі, а також засвоєння студентами знань, умінь і навичок щодо організації та проведення різних форм і методів роботи з дошкільниками, спрямованих на статево-рольову ідентифікацію дитини та формування її статево-рольової поведінки.

Успішне розв'язання проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку повинне спиратися на міцний науково-теоретичний фундамент системи наукових знань, що містять основні сутнісні характеристики статево-рольової соціалізації особистості; особливості організації педагогічного процесу у групах дошкільного закладу та сім'ї, який урахує специфіку статево-рольової поведінки дівчаток та хлопчиків.

Таким чином, усе вищевказане дозволило нам визначити такі показники когнітивно-операційного критерію готовності майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку:

- теоретичні знання про вікові особливості дітей дошкільного віку;
- знання специфіки соціалізації особистості в дошкільному дитинстві;
- обізнаність з особливостями процесу статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку.

Особистісно-мотиваційний критерій готовності соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку включає в себе здібності й потреби як джерела активності особистості у професійному саморозвитку та спеціальні мотиви розвитку професіоналізму та вибору спрямованості діяльності. Він характеризується рівнем професійно-педагогічної мотивації майбутніх соціальних педагогів, яка спрямована на особистісно зорієнтовану взаємодію з дошкільниками у процесі їхньої статево-рольової соціалізації; особистісною готовністю майбутніх соціальних педагогів до професійного вдосконалювання в галузі статево-рольової соціалізації дошкільників, усвідомлення важливості статевої ідентифікації для подальшого становлення особистості, відкритістю до нового, здатністю до інновацій.

Поняття «особистість» у психологічному словнику-довіднику трактується як людська цінність, яка самовизначається і складається з розвитку ставлення до навколишнього світу, до інших людей і до самої себе; вища інстанція, яка координує всю психічну діяльність, поведінкову активність; соціальне обличчя людини, «Я» для інших. Це соціальний індивід, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та

індивідуально неповторного. Людина як особистість формується в соціокультурному середовищі у процесі спільної діяльності й спілкування» [4, 125].

Одним з елементів становлення та розвитку особистості, у тому числі й соціального педагога, є формування мотиваційної готовності особистості, яка набуває особливої значущості задля вдосконалення професійної підготовки фахівців з огляду сучасних вимог та зумовлена зростанням потреби суспільства у фахівцях, здатних до ефективного вирішення проблем і завдань в освітній сфері.

Мотиваційна сфера особистості, як зазначає А. Яблонський «це складне психічне утворення, яке є ієрархізованою динамічною мотиваційною системою, у якій певним чином підпорядковані, взаємозв'язані та взаємозумовлені потреби, мотиви й цілі. Спонукачі в цій системі мають відносний стійкий підпорядкований зв'язок (ієрархію) з різноманітними показниками рухливості. Деякі зв'язки діють протягом тривалого періоду (роки), інші – короткотривалі і діють тільки протягом певної ситуації. Часовий показник стійкості є важливим параметром мотиваційної сфери» [9, 36].

Іншим параметром, що характеризує мотиваційну сферу, є різноманітність та значущість її спонукачів. Він виявляється у змістових показниках, а саме в конкретних мотивах, що складають цю систему. Відомо, що в мотиваційній сфері є домінуючі мотиви; вони стійкі, глибоко особистісні, організують та підпорядковують собі всі інші спонукачі. Ці мотиви складають мотиваційне ядро, від якого значною мірою залежить духовно-моральний світ людини [9, 36].

Отже, професійна мотивація соціального педагога до роботи з дітьми дошкільного віку у процесі їхньої статево-рольової соціалізації є внутрішнім рушійним фактором розвитку особистості педагога, оскільки тільки на основі високого рівня її сформованості можливий ефективний розвиток професійної компетентності і професійної культури та становлення його як спеціаліста соціальної сфери, що є ефективними умовами виконання соціально-педагогічної діяльності в дошкільних навчальних закладах.

Показниками особистісно-мотиваційного критерію визначено такі:

- наявність пізнавального інтересу та педагогічних здібностей до педагогічної діяльності з дітьми дошкільного віку у процесі їхньої статево-рольової соціалізації;
- прагнення до спілкування з дітьми та потреба надавати їм допомогу у процесі соціалізації, урахування статевої приналежності кожної дитини;
- уміння робити професійний вибір, усвідомлення професійних цінностей і гнучкості в поведінці (потреба у професійному саморозвитку).

Наступним критерієм готовності майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дошкільників визначено **творчо-діяльнісний**, який забезпечує наявність творчого потенціалу, здатність студентів до адекватного вибору поведінки в різних педагогічних ситуаціях; оволодіння

технологією соціально-педагогічного супроводу соціалізації дітей, ураховуючи їхню статеву приналежність, а також здатність передбачити й об'єктивно оцінити результати власної професійної діяльності.

Проблема вдосконалення професійної майстерності соціального педагога, розвитку його творчого потенціалу виступає не лише об'єктивною соціальною потребою, але й суб'єктивною потребою формування професійної компетентності та майстерності фахівця. Сучасний професіонал повинен мати ґрунтовну психолого-педагогічну підготовку, ерудицію, культуру, прагнення до творчості, володіти різноманітними методичними засобами, розуміти дітей і бути здатним взаємодіяти з ними. Реалізація цього завдання передбачає підвищення ролі фундаменталізації знань у змісті навчання, розширенні об'єму прикладних психолого-педагогічних умінь, які сприяли б розвитку творчих якостей особистості соціального педагога [7, 101].

Вирішальне значення у творчому процесі відіграє свідомо діяльність людини, її цілеспрямованість. Творчий процес – це не стихійний чи безсвідомий акт – він залежить від здібностей, характеру і темпераменту людини, її спрямованості, культури, досвіду й рівня знань. Творчість вимагає уяви і разом з тим критичності думки. Крім цього, творчість тісно пов'язана із соціальним життям, соціальною активністю, соціальним самовизначенням, а саме: формування та розвиток ініціативи, прагнення до самореалізації, розвиток мотивації та бажання щодо оволодіння фахом, уміння застосовувати набуті знання в різноманітних видах діяльності [7, 103].

Педагогічна творчість є процесом вироблення та втілення педагогам у постійно змінюваних умовах навчально-виховного процесу, у спілкуванні з дітьми оптимальних і нестандартних педагогічних рішень. Педагогічну творчість характеризує наявність у педагога глибоких і всебічних знань та їх критичне осмислення; уміння перевести теоретичні й методичні положення в педагогічні дії; здатність до самовдосконалення й самоосвіти; розробку нових методи, форм, прийомів і засобів та їх оригінальне поєднання; ефективне використання наявного досвіду в нових умовах; здатність до рефлексивної оцінки власної діяльності та її результатів, до формування індивідуального стилю педагогічної діяльності; здатність до імпровізації, заснованій на знаннях та інтуїції тощо.

Творча природа соціально-педагогічної діяльності потребує відповідно творчого ставлення спеціаліста до своєї роботи, самостійності, гнучкості та варіативності мислення, уміння прогнозувати наслідки й результати соціально-педагогічних впливів, готовність до творчої діяльності – все це є показником високого рівня професійної культури соціального педагога. І якщо всі вище названі якості наявні в ситуації професійної взаємодії, то вони також є необхідною умовою та показником наявності професійно-етичної культури. І саме перетворення в життя власних ідей, ідеалів, подолання

суперечностей і реальних соціально-педагогічних проблем спонукають до творчості, пошуків нестандартних шляхів і способів вирішення педагогічних завдань. Усвідомлення й засвоєння етичної природи педагогічної творчості дає змогу спеціалістові управляти власним творчим самопочуттям, а усвідомлення моральної та громадянської значущості діяльності завжди мобілізує його творчий стан завдяки відчуттю відповідальності за конкретну справу. При цьому А. Капська звертає увагу на те, що процес соціально-педагогічної творчості – це процес вирішення завдань, які постійно постають перед соціальним працівником. У принципі всі завдання є творчими, оскільки не існує однакових ситуацій їх вирішення [6, 84].

Таким чином, можна стверджувати, що творчість є одним із важливих компонентів професійної майстерності соціального педагога та спрямовує його до активної соціально-педагогічної діяльності у співпраці з дітьми у процесі їхньої статево-рольової соціалізації.

Насправді, щоб педагог у майбутній професійній діяльності міг успішно реалізовувати професійні обов'язки, важливо під час навчання у вищому навчальному закладі розвивати в нього здібності до самовдосконалення формувати цінності, яких потрібно дотримуватись у процесі практичної діяльності. Вони закладені в Етичному кодексі спеціалістів із соціальної роботи: цінності, які відображають специфіку професійної діяльності – допоможи іншому, який потребує твоєї підтримки чи захисту; цінності етичної відповідальності перед професією – соціального педагога захищає гідність і цілісність, примножує її етичні норми тощо; цінності пов'язані з потребами самореалізації, самоствердження, самовдосконалення особистості соціального педагога [8, 21–22]. Відтак, змістовно соціально-педагогічну діяльність можна визначити як допомогу особистості дитини в її ефективній соціалізації, зокрема в інтеграції дитини в суспільство, допомогу в її статево-рольовому соціалізаційному розвитку, статево-рольовому вихованні й формуванні статево-рольової поведінки.

Показниками творчо-діяльнісного критерію визначено:

- здатність до саморозвитку й самовдосконалення;
- сформованість рефлексивних умінь і творчого ставлення до професійної діяльності;
- здатність до взаємодії з вихователями, батьками в наданні допомоги дітям у їхній статево-рольовій соціалізації.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, охарактеризувавши критерії та показники готовності майбутнього соціального педагога, ми дійшли висновку, що професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми у процесі їхньої статево-рольової соціалізації виступає складовою частиною цілісної структури підготовки студентів означеного напрямку у вищому навчальному закладі; готовність – є результатом такої підготовки, що дозволяє ефективно

взаємодіяти з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками. Беручи до уваги специфіку професійної готовності, слід наголосити, що майбутній соціальний педагог має володіти ґрунтовними теоретичними знаннями, уміннями й навичками, до характеристики яких можна віднести психологічні якості, педагогічні здібності та низку особистісних якостей, зокрема гнучкість, емоційність, самоконтроль, самовдосконалення, творчість, креативність тощо. Крім цього соціальний педагог має враховувати у своїй роботі вікові особливості дітей дошкільного віку, досконало знати соціальну ситуацію розвитку дітей, вільно володіти знаннями та керуватися ними в роботі, враховуючи особливості процесів соціалізації та статево-рольової соціалізації дошкільників.

Визначивши критерії готовності майбутніх соціальних педагогів до статево-рольової соціалізації дітей дошкільного віку й подавши відповідні показники слід окреслити та охарактеризувати рівні такої готовності, що й становить перспективу подальших розвідок у даному напрямі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галатир І. А. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з соціальними сиротами : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / І. А. Галатир. – К., 2012. – 234 с.
2. Михайленко О. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності з обдарованими дітьми : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / І. А. Галатир. – Чернігів, 2013. – 283 с.
3. Поніманська Т. І. Соціокультурні засади проблеми дитинства в контексті концепції гуманістичного виховання / Т. І. Поніманська // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : збірник наукових праць. – Київ – Житомир : Вид-во Волинь, 2003. – Кн. І. – С. 24–28.
4. Приходько Ю. О. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. / уклад. Ю. О. Приходько, В. І. Юрченко. – К. : Каравела, 2012. – 328 с.
5. Рогальська І. П. Теоретико-методичні засади соціалізації особистості у дошкільному дитинстві : дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.05 / І. П. Рогальська. – Умань, 2009 – 461с.
6. Соціальна педагогіка : підручник / за редакцією професора Капської А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с.
7. Швидка С. О. Роль творчості у формуванні професійної майстерності майбутніх соціальних педагогів / С. О. Швидка // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія : збірник наукових праць. – Київ, 2009. – №11. Частина 2. – С. 100–103.
8. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. / З. М. Шевців. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
9. Яблонський А. І. Психолого-педагогічні умови формування мотиваційної готовності майбутніх учителів до професійної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : спец. 19.00.07 / А. І. Яблонський. – К., 2014. – 217 с.

РЕЗЮМЕ

Коринная Г. О. Характеристика критериев и показателей готовности будущих социальных педагогов к полоролевой социализации детей дошкольного возраста.

Статья посвящена проблеме готовности студентов факультетов социальной педагогики высшего учебного заведения к работе с детьми в процессе полоролевой социализации. Автором дано определение понятия «готовность

будущих социальных педагогов к полоролевой социализации дошкольников», основательно освещены критерии готовности будущих педагогов к полоролевой социализации дошкольников (когнитивно-операционный, личностно-мотивационный, творчески-деятельностный) и выделены соответствующие показатели. Определенные критерии и показатели могут использоваться для диагностирования уровня теоретико-практической профессиональной подготовки будущих социальных педагогов в высшем учебном заведении.

Ключевые слова: *готовность, готовность к половому ролевой социализации, критерии, детство, дошкольное детство, личность, мотивация, показатели.*

SUMMARY

Korinna H. The description of criteria and indicators of readiness of future social pedagogues to gender-role socialization of preschoolers.

The problem of preparedness of university students of social pedagogy departments to work with children in the process of gender-role socialization is considered. The notion «readiness» is analyzed and definition of notion «readiness of future social pedagogues to gender-role socialization of preschool children» is presented. The structure of readiness of future social pedagogues to gender-role socialization of preschool children is proposed in which cognitive-operational, person-motivational and constructive and activity criteria are emphasized.

The cognitive-operational criterion of readiness of future social pedagogues provides an appropriate level of students' knowledge in the sphere of age peculiarities of preschool children and process of gender-role socialization and also acquirement of theoretical and application-specific knowledge of essence of notions «gender», «socialization», «gender-role socialization».

The personal-motivation criterion of social pedagogues' readiness to gender-role socialization of preschool children contains abilities and needs as sources of personal activity in professional self-development and special motives of development of professional competence and choice of directional activity.

The constructive and activity criterion of social pedagogues readiness supplies an availability of creative potential and students' skill to make an adequate choice of behavior pattern in different pedagogical situations as well as acquirement of technology of social and pedagogical support of children socialization with taking into account their gender assignment and ability to foresee and to estimate the results of own professional activity.

Taking into account the specifics of professional readiness, it should be emphasized that the future social pedagogue should possess deep theoretical knowledge, abilities and skills, the characteristics of which can be attributed psychological qualities, teaching abilities and a number of personal qualities, in particular flexibility, emotionality, self-control, self-improvement, creativity, and the like.

In accordance with proposed criteria the factors of readiness of future social pedagogues to gender-role socialization of preschool children were formulated. Such criteria and factors can be used in case of diagnostic of theoretical and practical professional readiness of future social pedagogues at institutions of higher education that defines the perspectives of our future investigations.

Key words: *preparedness, preparedness to gender-role socialization, criteria, childhood, preschool childhood, personality, motivation, factors*